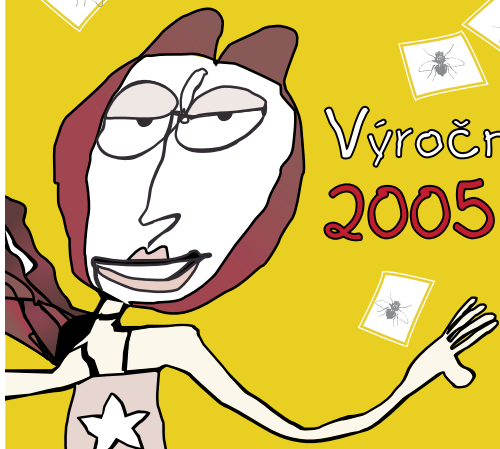

Výročná správa
2005 - 2006

Občianske združenie

Poradňa pre občianske a ľudské práva

Krivá 23

040 01 Košice

Slovenská republika

Tel.: +421 – 55 – 68 06 181

Fax: +421 – 55 – 68 06 180

Mobil: +421 – 908 – 695 531

E-mail: **poradna@euroweb.sk**

poradna@poradna-prava.sk

Web: **www.poradna-prava.sk**

IČO: 37 86 72 70

Bankové spojenie: OTP Banka Slovensko, a.s. číslo účtu: 55 19629/5200

© Poradňa pre občianske a ľudské práva, 2006

Design a grafická úprava: zdnk@atlas.cz

Publikácia neprešla jazykovou úpravou.

Všetky práva vyhradené.

Obsah

- I. Slovo na úvod od predsedníčky združenia – ďalšie dva roky Poradne ... 5**
- II. Ciele a poslanie Poradne ... 7**
- III. Ľudia Poradne ... 9**
- IV. Finančná podpora Poradne ... 11**
- V. Programové aktivity a úspechy Poradne ... 13**
 - a) Boj proti diskriminácii ... 13
 - b) Ochrana reprodukčných práv rómskych žien ... 16
 - c) Komunitný rozvoj ... 19
 - d) Zvyšovanie kapacity a vzdelávanie mimovládnych organizácií a právnických profesií ... 21
- VI. Vybrané prípady Poradne ... 25**
- VII. Publikačná činnosť Poradne ... 29**
- VIII. Hospodárenie Poradne ... 31**

I Slovo na úvod od predsedníčky zdrúženia - ďalšie dva roky Poradne

Obdobie, ktoré pokrýva táto Výročná správa, bolo pre nás v Poradni skutočne rušnou a zmenami poznačenou etapou. Zmeny sa dotkli takmer každej oblasti života Poradne, ktorá od svojho vzniku v roku 2001 tvorí jeden čínorodý, samostatný organizmus s vlastnou minulosťou, súčasnosťou a veríme, že aj budúcnosťou.

V septembri 2005 sme presídlili do nových priestorov na Krivej ulici v Košiciach. Na prvý pohľad možno nezaujímavá informácia, ale pre tých, ktorí zabezpečujú chod organizácie, celkom vítaná a pozitívna zmena. Vhodnejšie, priestrannejšie priestory sú pre prácu veľmi dôležité. No a v súvislosti s kolaudovaním nových priestorov vznikla príležitosť stretnúť sa s členmi a členkami, sympatizantmi a sympatizantkami Poradne, s predstaviteľmi spolupracujúcich organizácií.

September 2005 bol tiež poznačený zmenami v personálnom obsadení. v lete skončili štúdiom na vysokej škole naše štyri terénne sociálne pracovníčky. Súčasťou tímu Poradne ostala len jedna z nich ako sociálna pracovníčka na plný úväzok. Veľmi príjemnou správou pre nás bolo, že dve z nich pokračujú naďalej v práci s rómskou komunitou a vznikol tak priestor na ďalšiu spoluprácu. Do tímu Poradne namiesto nich pribudla nová dobrovoľníčka, študentka sociálnej práce a absolventka práva, dobrovoľníci – študent politológie a študent práva. Každý jeden z nich už prispel svojím dielom práce a nadšenia k plneniu cieľov a vízií Poradne, za čo im patrí srdečná vďaka. Avšak najväčšia zmena sa udiala v samotnom vedení našej organizácie. v lete 2006 sme vytvorili užšie riadiace teleso – Správnu radu, a rozlúčili sa so zakladateľkou Poradne, Barborou Bukovskou, ktorá Poradňu úspešne viedla po celú dobu jej existencie. Kto sa stal jej nástupkyňou snád postrehnete sami...

Našťastie zmeny v personálnom obsadení neznamenali žiadne prekážky pri napĺňaní nášho poslania. Poradňa úspešne pokračovala v realizovaní začatých projektov. v oblasti ochrany reprodukčných práv rómskych žien a zastupovania tých, ktoré boli nedobrovoľne sterilizované, sme predovšetkým pracovali na podaniach pre Európsky súd pre ľudské práva. Projekt „Povedzme NIE diskriminácii“ úspešne smeruje k svojmu zavŕšeniu (v novembri 2006) a možno povedať, že jeho výsledky priniesli radosť nielen nám, ale zároveň povzbudili obeť diskriminácie vo viere, že aj s týmto veľkým problémom našej spoločnosti sa dá čosi spraviť. Jeho ukončením určité rozbehnuté aktivity neskončia.

V danom období sme sa intenzívne rozprúdila sa aj debata o smerovaní Poradne v budúcnosti. Jednou z oblastí, kde chceme rozbehnúť aktivity, predstavuje komunitná práca. v tomto smere sme v uplynulom období aj začali rozvíjať plány, ale – žiaľ – pre nedostatok finančnej podpory sa nám ich zatiaľ nepodarilo zrealizovať. No tohoto plánu sa nevzdávame. Samozrejme, máme aj ďalšie plány, ale tie si zatiaľ necháme poriadne rozležať v hlave a budeme Vás o nich informovať postupne.

V tomto roku Poradňa oslávi piate narodeniny. Pri príležitosti „päťročnicového“ jubilea by som chcela vyjadriť úprimný obdiv a vďaka tým, ktorí sa nebáli veľkej výzvy, vstúpili na neznámu pôdu a začali bojovať za práva tých, ktorí boli a sú odsunutí na okraj spoločnosti a museli pri tom prekonávať mnohé prekážky. Chcela by som poďakovať aj ďalším členom Poradne, ktorí stáli po jej boku takmer od začiatku a venovali veľký kus svojej energie a voľného času, aby všetko fungovalo tak ako má. No, a na záver by som tiež chcela poďakovať za podporu finančnú ale aj osobnú všetkým Vám, ktorí nás a prácu Poradne poznáte a držíte nám palce. Ďakujeme Vám. v ďalších piatich rokoch sa budeme snažiť Vás nesklamať.

Andrea Mitrová
predsedníčka združenia

II Ciele a poslanie Poradne

Poradňa pre občianske a ľudské práva je mimovládna nezisková organizácia, registrovaná ako občianske združenie, so sídlom v Košiciach. Poradňa bola založená v novembri 2001 a v súčasnej dobe rozvíja svoje projekty v rámci štyroch programov: program ochrany reprodukčných práv, právny program, advokačný program a komunitný program.

Ako vyplýva zo samotného názvu, Poradňa zameriava svoju činnosť na ochranu ľudských práv na Slovensku so zvláštnym dôrazom na práva menšín a ochranu pred rasovou diskrimináciou.

Sleduje pritom hlavne tieto ciele:

- podávať podnety na zladenie vnútroštátnych právnych predpisov s ratifikovanými dohovormi o ľudských právach a základných slobodách a sledovať legislatívne aktivity vládnych orgánov so zreteľom na naplňovanie záväzkov plynúcich z ratifikovaných dohovorov o ľudských právach a základných slobodách;
- vytvárať podmienky na dialóg a spoluprácu nevládneho sektora so štátnymi orgánmi so zvláštnym zreteľom na uplatňovanie ľudských práv a základných slobôd v SR;
- sledovať a analyzovať dodržiavanie občianskych a ľudských práv a dosah platných legislatívnych noriem na práva osôb umiestnených vo všetkých inštitúciách, kde je obmedzená sloboda pohybu (najmä ústavné zariadenia pre deti a mládež, zariadenia na výkon trestu a väzby, liečebne pre dlhodobo chorých, domovy dôchodcov, uzatvorené oddelenia psychiatrie) a angažovať sa v legislatívnej príprave a presadzovaní systémov vonkajšej kontroly nad týmito inštitúciami;
- poskytovanie sociálneho poradenstva osobám v hmotnej núdzi alebo osobám v sociálnej núdzi a rozvíja programy zamerané na vykonávanie sociálnej prevencie ;
- zameriava sa na rozvíjanie programov zameraných na presadzovanie a obhajobu práv žien.

S týmto cieľom Poradňa najmä:

- rozvíja programy zamerané na oblasť integrácie a rozvoja národnostných menšín, etnických skupín a cudzincov,
- upozorňuje na prípadné prejavy diskriminácie menšín a navrhuje systémové riešenia,
- sleduje a analyzuje neriešené problémy osôb ohrozených bezdomovectvom (osoby bez prístrešia) a podporuje koncepčné riešenia pomoci takýmto osobám,

- ponúka informačný a poradenský servis pre potreby fyzických osôb, mimovládnych organizácií a pracovníkov orgánov štátnej správy,
- organizuje prednášky a semináre zamerané na aktuálne problémy platnej legislatívy a praxe,
- propaguje všetky vhodné formy mimoústavnej rodinnej starostlivosti so zvláštnym ohľadom na Dohovor o právach dieťaťa,
- zasadzuje sa za väčšiu otvorenosť väzenského systému a podporuje širšie využívanie alternatívnych trestov,
- usiluje sa zvyšovať právne povedomie občanov a v potrebných oblastiach rozvíja programy právnej pomoci, aby tak prispela k vyššej úrovni vynútiteľnosti práva v SR.

III Ľudia Poradne

Správna rada

- JUDr. Barbora Bukovská - riaditeľka právneho programu, Centrum pre práva duševne postihnutých, Budapešť
- Mgr. Zuzana Kirchnerová - producentka a režisérka
- JUDr. Monika Miháľová – vedúca Košickej kancelárie Centra právnej pomoci
- Ruben Pellar - romista a prekladateľ (vrátane rómštiny)
- Mgr. David Zábranský – prozaik
- Ingrid Giňová – rómska aktivistka

Revízná komisia

- Ing. Viera Čáповá
- Bc. Andrea Grúberová
- Ing. MUDr. Lucia Kvočeková

Personálne obsadenie

- Mgr. Andrea Mitrová - predsedníčka združenia a výkonná riaditeľka
- JUDr. Barbora Bukovská - predsedníčka združenia a výkonná riaditeľka (do augusta 2006)
- Mgr. Elena Sopková – podpredsedníčka združenia
- Mgr. Vanda Durbáková – spolupracujúca advokátka a splnomocnená zástupkyňa
- Mgr. Natália Richterová – vedúca komunitného programu
- Lenka Pavlišáková – management kancelárie a grantová účtovníčka
- Mgr. Katarína Lešková – komunitný program, 2005
- Mgr. Viera Holindová – komunitný program, 2005
- Mgr. Stanislava Šoltýsová – komunitný program, 2005

- Štefan Ivanco – rozvoj organizácie a PR, 2006
- Marek Poracký – právny asistent, 2006
- Magdaléna Feniková – účtovníčka
- Ondrej Kováč – správca siete, technická údržba
- Zdeno Nový – webmaster, grafik
- Xénia Kronová – dobrovoľníčka, 2006
- Mgr. Zuzana Kovalová – dobrovoľníčka, leto 2006
- Gwen Gordon – stážistka, 2005
- Colleen Guilford – stážistka, 2005
- Maren Dobberthien – stážistka, 2005
- Jiewuh Song – stážistka, 2005

Spolupracujúce organizácie

- INTERIGHTS, Londýn, Veľká Británia
- European Dialogue, Londýn, Veľká Británia
- Romani Baht, Sofia, Bulharsko
- Romani CRISS, Bukurešť, Rumunsko
- Pavee Point, Dublin, Írsko
- Devonská komisia pre rasovú rovnosť, Exeter, Veľká Británia
- Centrum pre reprodukčné práva, New York, USA
- Občianske združenie Nová Cesta Michalovce
- Občianske združenie Khere – Domov, Huncovce
- Občianske združenie za spolužitie, Nižný Žipov
- OZ Komunita pre každého, Kežmarok
- OZ Trival, Košice

IV Finančná podpora Poradne

Za štedrú podporu našim aktivitám v období rokov 2005 – 2006 ďakujeme týmto inštitúciám a jednotlivcom:

- Európska komisia - Akčný program Európskych spoločenstiev na boj proti diskriminácii, (2001 – 2006), Brusel
- Open Society Institute, Budapešť
- Nadácia MamaCash, Amsterdam
- Oak Philantropy, Londýn
- Nadácia DOEN, Amsterdam
- Marie Clair, USA
- Nadácia Filia, Hamburg
- Minority Rights Group International, Londýn
- Britské veľvyslanectvo v Bratislave
- Centrum pre reprodukčné práva, New York

Srdečne ďakujeme i všetkým anonymným darcom, ktorí nám venovali 2 % svojej dane!

Všetkým darcom, sponzorom, spolupracovníkom, dobrovoľníkom a podporovateľom patrí naša úprimná VĎAKA! Bez Vás všetkých by Poradňa pre občianske a ľudské práva nemohla naplňovať stanovené ciele, realizovať naplánované aktivity a poskytovať podporu tým, ktorí ju potrebujú.

V Programové aktivity a úspechy Poradne

Aktivity Poradne v priebehu rokov 2005 – 2006 možno rozdeliť do viacerých oblastí. v oblasti **boja proti diskriminácii** sme realizovali komplexný projekt „Povedzme NIE diskriminácii“, v ktorom sme na Slovensku zaviedli a spropagovali metódu tzv. testovacieho experimentu na odhalenie praktík diskriminačného konania a na zabezpečenie dôkazov pre relevantné konania. Zároveň sme poskytovali právne zastupovanie v prípadoch diskriminácie v súdnych konaniach, pričom v jednom z nich sa podarilo dosiahnuť historicky prvé rozhodnutie podľa slovenského antidiskriminačného zákona. **Vzdelávacie aktivity** určené pre občiansku verejnosť i odbornú právnickú obec zožali u účastníkov úspech. Vďaka nim sa vytvorila fungujúca sieť tých, ktorí by právnú pomoc v oblasti boja proti diskriminácii potrebovali, a tých, ktorí sú schopní ju poskytovať na odbornej úrovni.

Nadalej sme pokračovali v presadzovaní **reprodukčných práv** a usilovali o odškodnenie násilne sterilizovaných rómskych žien. Klientkám je poskytované právne zastúpenie v konaniach pred súdmi rôzneho stupňa práve vďaka projektom realizovaným v oblasti ochrany reprodukčných práv rómskych žien. Do mierneho úzadia sa dostali advokačné aktivity a pracovalo sa predovšetkým na využívanie dostupných právnych prostriedkov. Za významnú udalosť považujeme prijatie sťažnosti troch obetí praxe násilných sterilizácií Európskym súdom pre ľudské práva v Štrasburgu na prednostné konanie.

Klientkám a klientom Poradne je priebežne poskytovaná podpora v podobe **terénnej sociálnej práce**. v tejto oblasti sme sa usilovali rozšíriť pole svojej pôsobnosti. Rozšírenie foriem poskytovanej sociálnej práce a prípadne zriadenie komunitného centra v jednej z rómskych komunit pre nás ostáva aj naďalej veľkou výzvou.

Aktivity v rámci jednotlivých oblastí podrobne popisujeme v nasledujúcich častiach.

a) Oblasť boja proti diskriminácii

Oblasť boja proti diskriminácii v rámci činnosti Poradne charakterizuje predovšetkým projekt - „Povedzme NIE diskriminácii“, realizovaný v rokoch 2005 – 2006. Ide o nadnárodných projekt miestnych organizácií z piatich európskych krajín (okrem Slovenska aj Bulharsko, Írsko, Rumunsko a Veľká Británia). Cieľom projektu bolo bojovať proti diskriminácii založenej na rasovom a etnickom pôvode v rôznych oblastiach života. Právny rámec pre tieto aktivity vytvorilo prijatie „antidiskriminačného zákona“ (zákona

č. 365/2004 Z. z., o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou), ktorý zakotvil zákaz nerovnakého, teda diskriminačného, správania z akéhokoľvek dôvodu, vrátane rasového a etnického pôvodu, v oblasti sociálneho zabezpečenia, zdravotnej starostlivosti, poskytovania tovaru a služieb, vo vzdelávaní a v pracovnoprávných vzťahoch i v iných obdobných vzťahoch.

V danej oblasti sme realizovali predovšetkým tieto aktivity:

- **prieskum a monitoring**
- **testovacie experimenty**
- **poskytovanie právneho poradenstva**
- **zastupovanie obetí diskriminácie v konaniach pred súdmi**
- **vzdelávacie a publikačné aktivity**

Prieskum a monitoring

Aj napriek tomu, že je vo všeobecnosti známe, že diskriminačné praktiky voči príslušníkom rómskej etnickej skupiny sú každodennou súčasťou ich života, sme na začiatku roka 2005 vykonali rozsiahly prieskum a monitoring. Považovali sme za dôležité prostredníctvom identifikovať jednotlivé prípady diskriminácie, a taktiež rozšíriť informácie o našich aktivitách medzi rómskymi komunitami a verejnosťou. Prieskum sme realizovali okrem iného aj prostredníctvom dotazníkov. Na základe informácií získaných z vrátených dotazníkov od MVO, komunitných pracovníkov a iných subjektov, a na základe dotazníkov vyplnených priamo v teréne, sa nám podarilo identifikovať rozsah diskriminačných praktík, ich charakter a konkrétne subjekty porušujúce zásadu rovnakého zaobchádzania. Taktiež sa nám touto formou podarilo nadviazať spoluprácu s mnohými mimovládnyimi organizáciami a rómskymi aktivistami a rozšíriť medzi ne informácie o našich aktivitách.

Úvodný výskum vytvoril pôdu pre ďalšie aktivity a v monitoringu diskriminačných praktík sme pokračovali po celé nasledujúce obdobie, počas rokov 2005 - 2006, a to či už osobným kontaktom s predstaviteľmi rôznych MVO, jednotlivcami žijúcimi v rómskych komunitách alebo monitoringom tlače.

Poskytovanie právneho poradenstva

Aktivitou naväzujúcou na prieskum bolo poskytovanie právneho poradenstva, a to jednak rómskym komunitným organizáciám a ich klientom, a jednak jednotlivcom, ku ktorým sa dostali informácie o našich aktivitách. Prvým krokom pri poskytovaní právneho poradenstva bolo identifikovať, či prípad, s riešením ktorého sa na nás klient alebo klientka obrátili, je možné považovať za diskrimináciu. Ak sa v prípade nedal identifikovať diskriminačný prvok, poskytli sme klientovi alebo klientke základnú právnu radu, prípadne odkázali na inú organizáciu, ktorá sa danou problematikou zaoberá. Ak sa však jednalo o prípad diskriminácie z dôvodu etnického pôvodu, predostreli sme klientovi alebo klientke vhodné možnosti riešenia situácie - od podania sťažnosti na príslušný inšpektorát obchodnej inšpekcie alebo práce až po podanie žaloby na ochranu pred diskrimináciou na príslušný súd. v mnohých prípadoch sa ukázalo, že

klient alebo klientka nemá dostatočné dôkazy na preukázanie diskriminácie. v takýchto prípadoch sa im navrhlo v súčinnosti so spolupracovníkmi Poradne vykonať testovacieho experimentu.

Testovacie experimenty

V priebehu rokov 2005 – 2006 sa nám podarilo predstaviť na Slovensku metódu testovacích experimentov. v prípadoch diskriminácie sa jedná o mimoriadne účinnú metódu na zabezpečenie dôkazov, ktoré obeť zvyčajne sama nie je schopná zabezpečiť. Podľa našich informácií nebola doposiaľ táto metóda využívaná a slovenské mimovládne organizácie nemali v tomto smere žiadne praktické skúsenosti. Testovacie experimenty sa realizovali v spolupráci s rómskymi spotrebiteľmi a uchádzačmi o zamestnanie. Priebeh testovacieho experimentu je najlepšie ilustrovať na konkrétnom prípade.

Rómsky spotrebiteľ, ktorý mal skúsenosť s diskriminačným konaním obsluhujúceho personálu v reštauračnom zariadení, navštívil uvedené zariadenie spoločne so spolupracovníkmi Poradne, od ktorých sa líšil jedine „farbou pleti“. Spolupracovníci Poradne boli bez akýchkoľvek problémov obslužení, no Rómovi bolo poskytnutie služby odmietnuté. Rómskemu spotrebiteľovi bolo dokonca obsluhujúcim personálom povedané, že majú zakázané od majiteľa podniku obsluhovať Rómov. Spolupracovníci Poradne si rozhovor vypočujú a celý priebeh je aj nahrávaný na diktafón.

Rozdielne zaobchádzanie je takto preukázané a obeť diskriminácie má pre potreby potencionálneho súdneho konania zabezpečené dôkazy ako napr. výpovede svedkov – spolupracovníkov Poradne a audiozáznam.

Poskytovanie právneho zastúpenia

V rámci našich aktivít sme v rozhodnom období poskytli právne zastúpenie klientom a klientkám v súdnych konaniach na ochranu pred diskrimináciou. v občianskoprávných konaniach sa naši klienti a klientky domáhajú ospravedlnenia za diskriminačné konanie a taktiež finančného doškodenia psychickej ujmy, ktorú v jeho dôsledku utrpeli. Ani jedno zo súdnych konaní na ochranu pred diskrimináciou nebolo v tomto období právoplatne ukončené. v jednom prípade bol príslušným súdom prvého stupňa vynesenej rozsudok, ktorým bol žalovaný (prevádzkovateľ diskotéky) zaviazaný ospravedlniť sa žalobcom – rómskym zákazníkom - za jeho diskriminačné konanie. Jedná sa o historicky prvé rozhodnutie v prípade rasovej diskriminácie, v ktorom súd rozhodoval podľa antidiskriminačného zákona. o prípade teraz rozhoduje odvolací súd. Ostatné súdne konania doposiaľ prebiehajú.

Okrem toho sme ďalším klientom poskytovali právne zastúpenie aj v priestupkovom konaní a piatim klientom sme poskytli právne zastúpenie ako poškodeným v rámci trestného konania vedeného pre trestný čin hanobenia rasy.

Vzdelávacie a publikačné aktivity realizované v oblasti boja proti diskriminácii sú bližšie popísané v ďalšom texte tejto správy.

V oblasti boja proti diskriminácii sa nám v rokoch 2005 – 2006 predovšetkým podarilo:

- **nadviazať úzku spoluprácu s viacerými MVO, komunitnými centrami a sociálnymi pracovníkmi a ich asistentmi a rómskymi aktivistami**
- **poskytnúť právne poradenstvo v prípadoch diskriminácie priemerne piatim klientom alebo klientkám týždenne, celkovo sme poskytli právne poradenstvo v 168-ich prípadoch**
- **zorganizovať 46 testovacích experimentov na zdokumentovanie prípadov diskriminácie**
- **poskytnúť právne zastúpenie 21 klientom a klientkám v súdnych konaniach na ochranu pred rasovou diskrimináciou**
- **v jednom prípade dosiahnuť mimosúdne urovanie súdneho sporu a získať pre klienta ospravedlnenie a prísľub prevádzkovateľky pohostinského zariadenia, že už upustí od diskriminačných praktík v praxi**
- **dosiahnuť prvé historické rozhodnutie súdu v oblasti rasovej diskriminácie podľa antidiskriminačného zákona na Slovensku**
- **podať 12 podnetov na Inšpektoráty Slovenskej obchodnej inšpekcie**
- **vyškoliť 20 právnikov a právničiek, ktorí sú ochotní zastupovať obeť diskriminácie v onaniach pred súdmi a poskytnúť im právne poradenstvo v oblasti ochrany pred diskrimináciou**

b) Oblasť ochrany reprodukčných práv rómskych žien

Aj v období 2005 – 2006 sme pokračovali v aktivitách zameraných na obhajobu reprodukčných práv rómskych žien

Jednalo sa predovšetkým o nasledujúce aktivity:

- **právne zastupovanie obetí násilných sterilizácií v konaniach pred súdmi v SR**
- **právne zastupovanie násilne sterilizovaných žien pred Ústavným súdom SR**
- **právne zastupovanie násilne sterilizovaných žien pred Európskym súdom pre ľudské práva v Štrasburgu**
- **zmeny slovenskej legislatívy ohľadom prístupu do zdravotnej dokumentácie**

Právne zastupovanie násilne sterilizovaných rómskych žien v konaniach pred súdmi v SR

V priebehu rokov 2005 – 2006 sme zaznamenali značný posun v našich aktivitách zameraných na poskytovanie právneho zastúpenia protiprávne sterilizovaných rómskych žien.

V konaniach pred súdmi sme poskytli a stále poskytujeme zastúpenie klientkám, ktoré podali žaloby na príslušných súdoch v Prešovskom a Košickom kraji. v rámci súdnych konaní klientky žalujú nemocnice, ktoré im vykonali zákrok sterilizácie protiprávne, bez ich informovaného súhlasu. Klientky, ktoré v dôsledku takto vykonaného zákroku už nemôžu otehotnieť, žiadajú, aby im nemocnice poskytli jednak ospravedlnenie za takýto zásah a aj náhradu škody na zdraví, resp. náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Súdne konania stále prebiehajú. Len v jednom prípade bolo vydané právoplatné rozhodnutie súdu v neprospech klientky.

Právne zastupovanie násilne sterilizovaných žien pred Ústavným súdom SR

V rozhodnom období sme poskytli zastúpenie trom rómskym ženám v konaní pred Ústavným súdom SR. Klientky v konaní namietali, že vykonaním zákroku sterilizácie v rozpore s platnými právnymi predpismi a nedostatočným vyšetrením celej záležitosti orgánmi činnými v trestnom konaní (vyšetrovateľ a prokuratúra) došlo k porušeniu práv, ktoré im zaručuje Ústava SR a medzinárodné dohovory. Ústavný súd svojim rozhodnutím z roku 2005 vyhovel sťažnosti klientiek a vrátil vec na ďalšie konanie prokuratúre. Keďže prokuratúra v trestnom konaní rozhodla, že vykonaním sterilizácie nedošlo k žiadnemu trestnému činu, sťažovateľky podali koncom roka 2005 ústavnú sťažnosť opätovne. Ústavný súd prijal vec na ďalšieho konanie, o podstate sťažnosti však doposiaľ nerozhodol.

V súčasnom období pripravujeme ďalšiu ústavnú sťažnosť, a to v spomínanom prípade, v ktorom odvolací súd potvrdil rozhodnutie súdu prvého stupňa, teda mal za to, že pri vykonávaní sterilizácie zamestnanci nemocnice neporušili platné právne predpisy, a taktiež pripravujeme sťažnosť na Európsky súd pre ľudské práva v Štrasburgu. v oboch konaniach bude klientke poskytnuté právne zastúpenie.

Právne zastupovanie pred Európskym súdom pre ľudské práva v Štrasburgu

Pred Európskym súdom pre ľudské práva v Štrasburgu sme iniciovali sťažnosti v mene jedenástich rómskych žien, ktoré sú zlúčené do dvoch prípadov.

V prvom prípade naďalej poskytujeme právne zastúpenie trom rómskym ženám, ktorým bola vykonaná sterilizácia bez toho, aby k zákroku poskytli tzv. informovaný súhlas. v sťažnosti namietame porušenie práva na ochranu pred neľudským a ponižujúcim zaobchádzaním (článok 3 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd), práva na ochranu súkromného a rodinného života (článok 8 Európskeho dohovoru), práva na založenie rodiny (článok 12 Európskeho dohovoru), práva na účinný opravný prostriedok (článok 13 Európskeho dohovoru) a práva na ochranu pred diskrimináciou (článok 14 v spojení s článkami 3, 8 a 12).

V druhom prípade poskytujeme právne zastúpenie ôsmim rómskym ženám, ktorým bol znemožnený úplný prístup do ich zdravotných dokumentácií v nemocniciach vo forme zhotovenia si fotokópií. v konaní namietame, že tým došlo k porušeniu ich práva na spravodlivé súdne konanie (podľa článku 6 ods. 1 Európskeho dohovoru), a práva na súkromný a rodinný život, tak ako ho zaručuje článok 8 Európskeho dohovoru.

Obe prípady prejednáva Európsky súd ako prioritné a v priebehu roka 2007 možno predpokladať rozhodnutie vo veci.

V oblasti ochrany reprodukčných práv prostredníctvom právnych prostriedkov sa nám v rokoch 2005 – 2006 predovšetkým podarilo:

- **poskytnúť zastúpenie v konaniach pred všeobecnými súdmi v SR ôsmim klientkám**
- **završiť konania pred súdmi prvého stupňa v piatich prípadoch**
- **dosiahnuť zrušenie rozhodnutie súdu prvého stupňa súdu v troch prípadoch v prospech klientiek, pričom prípady boli vrátené súdom prvého stupňa na ďalšie konanie**
- **poskytnúť zastúpenie desiatim klientkám v troch konaniach pred Ústavným súdom SR**
- **dosiahnuť priaznivé rozhodnutie Ústavného súdu v prípade troch klientiek**
- **poskytnúť zastúpenie 11 klientkám v konaniach pred Európskym súdom pre ľudské práva v Štrasburgu**
- **dosiahnuť prioritné prejednanie sťažností pred Európskym súdom pre ľudské práva v Štrasbourgu**

Zmenyslovenskej legislatívy

V rozhodnom období sme úspešne završili naše aktivity týkajúce sa zabezpečenia práv pacientov na úplný prístup k ich zdravotnej dokumentácii. Zameriavali sme sa najmä na implementáciu novej právnej úpravy týkajúcej sa nahliadania do zdravotných dokumentácií, (konkrétne zákon č. 576/2004 Z.z., o zdravotnej starostlivosti, ktorý nadobudol účinnosť 1. januára 2005).

Na základe uvedeného právneho predpisu má pacient právo nahliadnuť do svojej zdravotnej dokumentácie osobne alebo aj prostredníctvom svojho splnomocneného zástupcu a zhotoviť si fotokópie z listín nachádzajúcich sa v zdravotnej dokumentácii. v minulosti bol našim klientkám, a nám ako ich splnomocneným zástupkyňiam, znemožňovaný úplný prístup do zdravotných dokumentácií, zo strany mnohých nemocníc. v priebehu rokov 2005 – 2006 došlo vďaka našim dlhodobým aktivitám v tejto oblasti k prvým úspechom a postupne aj k zmene postoja nemocníc.

Keďže aj v tomto období sa na nás často obracali ženy, ktoré nepoznali dôvody svojej neplodnosti, a za tým účelom chceli nahliadnuť do svojej zdravotnej dokumentácie, podnikli sme následné kroky za účelom zmonitorovania implementácie novej legislatívy:

- v mene 35-tich rómskych žien sme nahliadli do ich zdravotných dokumentácií vedených na gynekologicko-pôrodných oddeleniach nemocníc v Prešovskom a Košickom kraji;
- poskytli sme právne zastúpenie v súdnom spore jednej klientke, ktorej nebolo umožnené po účinnosti novej legislatívy prostredníctvom splnomocnenkyne nahliadnuť do zdravotnej dokumentácie a zhotoviť si z nej fotokópie. Nemocnica počas súdneho konania prístup umožnila a nárok klientky na prístup do zdravotnej dokumentácie uznala;

- podali sme sťažnosti na postup zamestnancov dvoch nemocníc, ktoré naďalej odmietali zdravotné dokumentácie sprístupniť;
- naša sťažnosť ohľadom odmietania prístupu do zdravotnej dokumentácie po účinnosti nového zákona proti Nemocnici v Krompachoch bola Úradom Košického samosprávneho kraja vyhodnotená za opodstatnenú;
- nemocnica v Krompachoch bola nútená zmeniť svoj prístup a umožniť úplný prístup k zdravotným dokumentáciám.

C) Oblasť komunitného rozvoja

Počas rokov 2005 - 2006 sme pokračovali v už zabeznutých aktivitách v oblasti komunitného rozvoja (naďalej sme poskytovali klientkám sociálne sprevádzanie, prípravu na súdne pojednávania a pod.), no začali sme vyvíjať i nové aktivity, ktorých zavedenie do praxe prinieslo a prináša osob a nové možnosti celej rómskej komunite.

Pracovníčky Poradne neustále udržiavali kontakt s klientkami a klientmi Poradne a v pravidelných intervaloch ich navštevovali priamo v rómskych komunitách, kde žijú.

V období 2005 – 2006 sme v oblasti komunitného rozvoja realizovali nasledujúce aktivity:

- **sociálne sprevádzanie**
- **pravidelné stretnutia rómskych žien**
- **poskytovanie pomoci pri riešení ťažkej sociálnej situácie**
- **komunitné centrum**

Sociálne sprevádzanie

Od začiatku nášho pôsobenia v rómskych osadách sme našim klientkám ponúkali pomoc pri vybavovaní úradných záležitostí, pomoc v prípade zdravotných komplikácií či v prípade akýchkoľvek iných problémov, s ktorými si samé nevedeli poradiť. Na základe dlhodobej spolupráce sa náš vzťah neustále zlepšuje a posilňuje sa dôvera medzi klientkami a pracovníčkami Poradne. Azda aj preto sa na nás stále častejšie klientky obracajú s prosbou o pomoc pri riešení najrôznejších záležitostí napr. v prípadoch, kedy si samé nevedia rady pri kontakte s úradmi.

V danom období sme tak sprevádzali klientky na úrady a svojou prítomnosťou sme uľahčovali komunikáciu medzi rómskymi ženami a pracovníkmi spomínaných úradov.

Neraz sme sprevádzali klientky aj pri ich návštevách lekárov, odbúravalí tak strach z návštevy u lekára a zmierňovali napätie medzi oboma stranami. Stretli sme sa občas s odmietavým postojom, no ani to nás neodradilo od poskytovania služieb podobného charakteru. Zaznamenali sme však i veľmi pozitívne ohlasy zo strany lekárov, ktorí pochopili význam takejto činnosti a uvítali i prípadnú ďalšiu spoluprácu.

Cieľom tejto aktivity nie je vybavovať ničeo za klientky, ale skôr ich stimulovať k tomu, aby si pomohli samé. Posilňovať ich dôveru v samé seba.

Pravidelné stretnutia rómskych žien

Už druhý rok Poradňa organizuje pre klientky stretnutia, kde majú možnosť navzájom sa stretávať a podporovať, a to aj napriek tomu, že pochádzajú z rôznych rómskych komunít. Stretnutia sú organizované vždy v inej lokalite. Cieľom stretnutí je poskytnúť klientkám priamu podporu a taktiež široké spektrum informácií z oblastí reprodukčných práv, rodovej rovnosti a pod. a tak zlepšiť ich postavenie v spoločnosti aj v rámci ich vlastných komunít.

Cieľom stretnutí však nie je len informovať, ale taktiež ženy povzbudiť k tomu, aby sa o svoje zdravie starali a bránili sa nerovnoprávnemu zaobchádzaniu v rámci komunity i zvonku. Rómskym ženám je v rámci stretnutí daný priestor rozprávať o svojich pocitoch a problémoch, s ktorými sa potýkajú a podeliť sa s ostatnými ženami o svoje skúsenosti pri ich riešení.

Na stretnutia sú pozývaní rôzni odborní lektori ako napr. lekárka – gynekologička, rómske aktivistky, neplodné ženy, ktoré podstúpili metódu asistovanej reprodukcie a iní. Rómske ženy sa dozvedajú o formách antikoncepcie, podrobnosti o ženskom tele, o právach a povinnostiach, ktoré ako pacientky majú, dostávajú rady, ako prekonávať stereotypy a problémy, s ktorými sa v komunite stretávajú (odmietanie antikoncepcie rómskymi mužmi, násilie v rodinách a pod.), ale i pri kontakte s úradmi (vybavovanie dávok sociálneho zabezpečenia a pod.). Ženy sa stávajú samostatnejšími a informovanejšími.

Jedného zo stretnutí v Bystranoch v júli 2005 sa zúčastnili aj sterilizované rómske ženy z Českej republiky. Výmena skúseností prispela k posilneniu našich klientiek a k získaniu odhodlania vytrvať v často časovo náročnom boji za svoje práva. v októbri 2005 sa vybrané klientky zúčastnili stretnutia sterilizovaných rómskych žien v Ostrave. Následne sa o svoje dojmy podelili s ostatnými klientkami na ďalšom z našich stretnutí.

V uvedených aktivitách budeme pokračovať aj v ďalšom období, pretože sa domnievame, že prinášajú zvýšenie dôvery rómskych žien v právny systém, no taktiež aj zvýšenie ich osobných ašpirácií vo všeobecnosti.

Poskytovanie pomoci pri riešení ťažkej sociálnej situácie

Rozširovaním komunitného programu sa snažíme o poskytovanie komplexnejších služieb našim klientkám, to znamená, že pomáhame klientkám riešiť také životné situácie, ktoré nemusia priamo súvisieť s prípadom, alebo problémom, ktorý je nosným predmetom spolupráce medzi klientkou a Poradňou. Často krát pomáhame riešiť rodinné či susedské problémy, a to buď formou poradenstva alebo konkrétnou pomocou pri vyplňaní tlačív a vybavovaní korešpondencie. Komunikujeme s jednotlivými inštitúciami a pomáhame nájsť riešenie problému.

V uplynulom období vystupoval do popredia predovšetkým problém s bývaním a problém nedostatku finančných prostriedkov na zabezpečenie si základných životných potrieb. v takýchto prípadoch kontaktujeme rôzne organizácie, komunitných sociálnych pracovníkov, predstaviteľov obce a cirkvi,

s ktorými prejednávame možné formy riešenia situácie a prípadnej pomoci. Takouto formou sa nám aj v spomínanom období podarilo prispieť k vyriešeniu vzniknutého problému klientiek nachádzajúcich sa v hmotnej a sociálnej núdzi.

Komunitné centrum

V priebehu roka 2005 sme naše snahy o skvalitnenie služieb komunitného charakteru chceli zavŕšiť založením komunitného centra v konkrétnej rómskej komunite. Reagovali sme tak aj na veľký záujem Rómov v tejto obci a ich aktívnu snahu o participáciu pri jeho zriaďovaní. Zatiaľ sa nám tento zámer nepodarilo zrealizovať, naďalej však usilujeme o zaistenie finančných prostriedkov na jeho realizáciu.

V rokoch 2005 -2006 sa nám v oblasti komunitného rozvoja podarilo:

- **poskytnúť sociálne sprevádzanie 45-tim klientkám pri ich návštevách u lekára a na úradoch**
- **zorganizovať 12 stretnutí a podporných skupín rómskych žien, z toho dva v súčinnosti so sterilizovanými ženami z ČR**
- **vykonávať terénnu sociálnu prácu v deviatich rómskych komunitách v Prešovskom a Košickom kraji**

d) Oblasť z vyšovania kapacity a vzdelávania mimovládnych organizácií a právnických profesií

Jednou z najvýraznejších aktivít Poradne, smerujúcou k vzdelávaniu a rozširovaniu informácií o problematike diskriminácie k vybraným cieľovým skupinám, bola organizácia dvoch seminárov. Je pre nás mimoriadne potešiteľné, že sa obidve vzdelávacie akcie stretli s pozitívnou odozvou účastníkov. k vzdelávacím aktivitám je nutné zaradiť aj kontinuálne vzdelávanie aktivistov a komunitných sociálnych pracovníkov v danej oblasti.

Seminár „Boj ujeme s diskrimináciou prostredníctvom práva“ pre mimovládne organizácie, Košice, jún 2005

Poradňa v júni 2005 zorganizovala v Košiciach dvojdnový seminár, ktorý bol určený predovšetkým zástupcom mimovládnych organizácií, ktoré pracujú s rómskym etnikom, komunitným centrámi či

rómskym aktivistom. Seminára sa však zúčastnili aj predstavitelia mimovládnych organizácií, ktoré sa venujú práci s osobami, ktoré sa stretávajú s diskrimináciou z iného dôvodu než je etnický pôvod, a to najmä z dôvodu pohlavia, postihnutia a sexuálnej orientácie.

V rámci programu mali účastníci možnosť získať široké spektrum nových poznatkov z oblasti diskriminácie, právnych prostriedkov ochrany pred diskrimináciou a antidiskriminačnej legislatívy. Program pozostával z dvoch blokov- teoretického a praktického. v teoretickom bloku mali účastníci možnosť porozprávať sa aj s predstaviteľmi mimovládnych organizácií z Bulharska, Rumunska, Írska a Veľkej Británie a dozvedieť sa, akým spôsobom riešia problematiku diskriminácie v špecifických podmienkach iných krajín.

Účastníkom bola taktiež predstavená metóda testovacieho experimentu, ktorú si hneď v rámci praktického bloku mohli vyskúšať v praxi. v rámci praktického bloku totižto účastníci riešili hypotetické prípady, t.j. mohli informácie získané v rámci praktického bloku aplikovať na riešenie konkrétnych prípadov.

Seminár o právnej ochrane pred diskrimináciou pre advokátov a ich koncipientov, Straný Smokovec, jún 2006

V júni 2006 Poradňa zorganizovala ďalšiu zo svojich vzdelávacích aktivít, a to seminár určený právnickej obci – advokátom a ich koncipientom, ktorí prejavili záujem poskytovať právne zastupovanie v prípadoch diskriminácie. Seminára sa zúčastnili aj predstavitelia mimovládnych organizácií, ktoré sa venujú problematike ochrany pred diskrimináciou. v rámci seminára boli účastníkom poskytnuté podrobné informácie o právnych nástrojoch ochrany pred diskrimináciou na rozličných základoch. Naším úsilím bolo predstaviť všetky medzinárodné štandardy a prostriedky nápravy v systéme Európskej únie, OSN a Rady Európy.

Seminára sa zúčastnili aj zahraniční lektori, ktorí majú dlhodobé skúsenosti pri poskytovaní právnej pomoci obetiam diskriminácie. Praktické návody ako postupovať pri podávaní sťažnosti na Európsky súd pre ľudské práva podala právnička z kancelárie Európskeho súdu pre ľudské práva v Štrasburgu. Právnici z Veľkej Británie, Dánska, Maďarska a Českej republiky sa podelili o svoje praktické skúsenosti pri zastupovaní obetí diskriminácie. Účastníci mali možnosť v rámci programu aplikovať v skupinách získané teoretické vedomosti na riešenie hypotetických prípadov. Jedným z prínosov uvedenej aktivity bolo aj vytvorenie zárodku siete advokátov a advokátok a mimovládnych organizácií zaoberajúcich sa problematikou boja proti diskriminácii.

Pevne veríme, že v budúcnosti sa vyvinie určitá spolupráca medzi mimovládnymi organizáciami a advokátmi pri poskytovaní právneho poradenstva a zastupovania ich klientom.

Vzdelávanie rómskych aktivistov a komunitných sociálnych pracovníkov

V priebehu rokov 2005 – 2006 Poradňa svoje vzdelávacie aktivity rozšírila aj o vzdelávanie komunitných sociálnych pracovníkov, aktivistov a ľudí pracujúcich s rómskym etnikom.

Uskutočnili sme niekoľko stretnutí vo viacerých obciach Prešovského kraja (okres Prešov, Sabinov, Vranov nad Topľou) a Košického kraja (okres Michalovce, Spišská Nová Ves), ktorých cieľom bolo informovať pracovníkov komunitných centier o antidiskriminačnej legislatíve, o právnych prostriedkoch boja s diskrimináciou a nadviazanie spolupráce. Účastníci hodnotili sieť vzdelávacích sedení veľmi pozitívne a v niektorých prípadoch sa nám okamžite podarilo rozvinúť spoluprácu, čo malo za následok,

v pozitívnom slova zmysle, neustálu výmenu informácií medzi pracovníkmi komunitných centier a pracovníkmi Poradne. Pre pracovníkov komunitných centier to znamená možnosť neustále, v prípade potreby, kontaktovať právničky Poradne pri riešení prípadov diskriminácie, ale aj za účelom poskytnutia základného právneho poradenstva aj v iných oblastiach.

V oblasti vzdelávacích aktivít sa nám v rokoch 2005 – 2006 podarilo

- **zorganizovať dva semináre o právnej ochrane pred diskrimináciou. Každého z nich sa zúčastnilo asi 30 účastníkov z radov mimovládnych organizácií, rómskych aktivistov, komunitných sociálnych pracovníkov, advokátov, ich koncipientov a právnikov z MVO**
- **zorganizovať 30 stretnutí s komunitnými sociálnymi pracovníkmi a mimovládnyimi organizáciami v rómskych komunitách, na ktorých sme informovali o prostriedkoch právnej ochrany pred diskrimináciou a našich aktivitách v tejto oblasti: v rámci stretnutí boli distribuované Poradňou vydané letáky a manuál**

VI Vybrané prípady Poradne

V období od začiatku roku 2005 do konca roka 2006 Poradňa pre občianske a ľudské práva poskytla bezplatné právne zastúpenie približne v dvoch desiatkach prípadov. Týkali sa oblasti reprodukčných práv rómskych žien a tiež oblasti diskriminácie príslušníkov rómskej menšiny v prístupe k službám, zamestnaniu a bývaníu.

V nasledujúcich riadkoch Vám chceme sprostredkovať podľa nás tie najzaujímavejšie prípady, v ktorých Poradňa poskytuje bezplatné právne zastúpenie v konaniach pred súdmi.

Prípady pracovnej agentúry

Tento prípad dokumentuje diskrimináciou Rómov v prístupe k zamestnaniu.

Nezamestnané rómske ženy z obce neďaleko Michaloviec sa aktívne pokúšali získať si prácu. v minulosti boli zamestnané, avšak vzhľadom na situáciu v regióne o prácu prišli. Podnik, v ktorom pracovali skrachoval. Aktívne teda vyhľadávali pracovné ponuky v snahe zmeniť svoju situáciu a nájsť si iné zamestnanie. Na autobusovej zastávke si všimli leták pracovnej agentúry, ktorá ponúkala pracovné miesta v susednej Českej republike. Ženy mali o prácu veľký záujem, preto sa vybrali do pobočky agentúry v Michalovciach osobne, získať podrobnejšie informácie, a požiadať o prácu. Pracovníčka pobočky agentúry si od nich vyžiadala osobné údaje, vysvetlila, že ide o prácu v potravinárskom priemysle a oznámila im predbežný dátum odchodu, pretože agentúra organizovala zároveň aj dopravu na miesto výkonu práce. Zároveň im vysvetlila, že si musia vybaviť od lekára zdravotný preukaz potvrdzujúci, že ich zdravotný stav im umožňuje pracovať s potravinami. Ženy sa vrátili domov a ešte raz si chceli telefonicky overiť dátum odchodu. Pracovníčka agentúry sa presnej odpovedi vyhýbala, svojej kolegynke sa pýtala, čo môžu zamestnať aj Rómov. To všetko počula aj telefonujúca. Keďže jednanie zamestnankyne ich pobúrilo rozhodli sa sťažovať, za tým účelom kontaktovali Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny v Michalovciach, kde ich následne odporučili na miestnu mimovládnu organizáciu. Riaditeľ MVO sa telefonicky skontaktoval s pracovníčkou pracovnej agentúry, ktorá mu vysvetlila, že je neprijateľné, aby Rómky pracovali v potravinárskom priemysle a z uvedeného dôvodu ich ani nemôžu zamestnať. Rozhovor si vypočuli všetky osoby prítomné v tom čase v miestnosti, keďže hovor bol zapnutý na hlasitý odposluch.

V novembri 2005 dve z dotknutých žien podali na základe antidiskriminačného zákona žalobu na príslušný súd, v ktorej sa domáhajú ospravedlnenia za diskriminačné konanie a taktiež náhrady nemajetkovej ujmy. Súd vo veci zatiaľ nerozhodol.

Prípád klubových kariet na diskotéke

Tento prípad dokumentuje diskrimináciu v prístupe k službám, na získanie dôkazov bol v tomto prípade vykonaný testovací experiment.

Poradňa bola predstaviteľmi partnerskej mimovládnej organizácie upozornená na diskriminačné praktiky majiteľov reštauračných zariadení a diskoték voči príslušníkom rómskej etnickej skupiny v mestečku v Košickom kraji. Spolupracovníčky Poradne spoločne s príslušníkmi rómskej etnickej skupiny navštívili v apríli 2005 miestnu diskotéku, ktorá bola známa tým, že v nej nie sú Rómovia vítaní a personál im zabraňuje vo vstupe a využívaní pohostinských služieb. Diskotéku navštívili rómski aktivisti spoločne so spolupracovníčkami Poradne, aby boli svedkyňami ich prípadnej diskriminácie. Na mieste skutočne k diskriminácii Rómov došlo, pretože personál podniku od nich vyžadoval pred vstupom na diskotéku predloženie tzv. klubových kariet. Spolupracovníčky Poradne, ktoré sa o vstup usilovali vzápätí (o 10 min. neskôr), však boli do podniku vpustené bez toho, aby od nich ktokoľvek klubové karty požadoval. Od spolupracovníčok Poradne sa pritom Rómovia odlišovali len svojou farbou pleti. Celý rozhovor bol nahrávaný na diktafón.

Rómovia následne v súčinnosti s právničkou Poradne podali na súd žalobu, v ktorej sa domáhali ospravedlnenia a finančného odškodnenia za diskriminačné konanie. I keď Okresný súd v svojom rozhodnutí zo dňa 31. augusta 2006 čiastočne žalobe Rómov vyhovel, jeho rozhodnutie možno označiť ako zmätené. Na jednej strane totižto súd dospel k záveru, že v danom prípade došlo k diskriminácii žalobcov a majiteľovi diskotéky nariadil, aby Rómom zaslal ospravedlňujúci list za diskrimináciu. Na druhej strane súd rozhodol, že v prípade nešlo o diskrimináciu z dôvodu príslušnosti k rómskej etnickej skupine, pretože majiteľ diskotéky údajne iných Rómov a v inom čase bežne obsluhuje. O akú diskrimináciu malo ísť, už súd v rozhodnutí bližšie nešpecifikoval. Súd zároveň zamietol žiadosť Rómov o finančné odškodnenie s tým, že na diskrimináciu v podniku boli pripravení. Súd tak vlastne rozhodol, že Rómovia diskriminovaní boli, ale nie na základe svojej etnicity; a že majiteľ bežne Rómov obsluhuje, ale Rómovia vedia, že ak do reštaurácie zavítajú, obslužení nebudú a musia očakávať, že budú diskriminovaní.

Rozhodnutie nie je ešte právoplatné a Rómovia a aj majiteľ diskotéky podali voči nemu odvolanie. Prípad teraz bude rozhodovať krajský súd. Keďže sa jednalo o historicky prvé rozhodnutie súdu v prípade rasovej diskriminácie na základe antidiskriminačného zákona na Slovensku, informovali sme o ňom prostredníctvom krátkej tlačovej správy aj širokú verejnosť.

Prípád sterilizácie pani Hermíny

Pani Hermína býva v segregovanej rómskej osade na Východnom Slovensku. Bežne komunikuje v rómskom jazyku, no ovláda aj jazyk slovenský.

V roku 2000 porodila pani Hermína svoje druhé dieťa, syna Roberta, pôrod sa uskutočnil opätovne cisárskym rezom. Pani Hermína mala v čase pôrodu druhého dieťaťa 20 rokov. Do nemocnice prišla v skorých ranných hodinách, kedy už mala pôrodné bolesti. v čase, keď už bola na pôrodnej sále, jej zdravotnícky personál povedal, že jej musia urobiť sterilizáciu, pretože pri ďalšom tehotenstve zomrie ona alebo jej dieťa. Pani Hermína už mala veľké bolesti ležala už na operačnom stole, nevedela, čo pojem sterilizácia znamená, ale strašne sa zľakla, že v budúcnosti bude môcť umrieť.

Hodinu pred ukončením pôrodu cisárskym rezom teda podpísala do pôrodopisu žiadosť o sterilizáciu. Jej podpis je kostrbatý a svedčí a stave v akom pani Hermína žiadosť podpisovala. Iné tlačivo pani Hermína nepodpisovala a pred vykonaním zákroku ju zrozumiteľným spôsobom o jeho podstate a o iných formách antikoncepcie nikto neinformoval. Nemala ani dostatočný priestor, aby si udelenie súhlasu premyslela, resp. aby sa o tom porozprávala so svojim druhom.

Keďže si presne okolnosti udelenia súhlasu pani Hermína nepamätala, v roku 2003 súhlasila s tým, aby spolupracovníčky Poradne nahliadli do jej zdravotnej dokumentácie vedenej na gynekologicko-pôrodníckom oddelení v nemocnici, v ktorej rodila svoje druhé dieťa. Nemocnica umožnila nahliadnutie do zdravotnej dokumentácie až na základe rozhodnutia súdu v máji 2005 a zhotovenie fotokópií až v roku 2006.

V roku 2004 pani Hermína podala v spolupráci s právničkou Poradne na súd žalobu na ochranu osobnosti. Pani Hermína sa domáhala, aby súd uložil povinnosť nemocnici ospravedlniť sa jej za toto protiprávne konanie a taktiež, aby nemocnicu zaviazal k zaplateniu finančného odškodnenia. Neplodnosť, ktorá je následkom takto vykonaného zákroku, predstavuje zásah do osobnosti pani Hermíny. Znemožňuje jej mať deti, po ktorých túži, spôsobuje jej problémy v partnerskom živote, kedy ju druh na istý čas opustil, keď sa dozvedel, že nebude môcť mať už ďalšie deti a teraz sa jej stále vyhráza, že ju opustí. Taktiež je stigmatizovaná ako neplodná žena v rómskej komunite, v ktorej žije. Pani Hermína v žalobe namietala, že k zákroku sterilizácie nedala tzv. informovaný súhlas, jej žiadosť neschválila tzv. sterilizačná komisia a nebola o následkoch takéhoto zákroku náležite poučená. Okresný súd vo februári 2006 vyniesol rozhodnutie, ktorým žalobu zamietol, s tým, že mal za to, že sterilizácia nebola vykonaná v rozpore s vtedy platnými právnymi predpismi. Pani Hermína podala voči tomuto rozhodnutiu súdu odvolanie.

Krajský súd v októbri 2006 potvrdil rozhodnutie Okresného súdu. Pani Hermína spoločne s právničkou zvažujú podanie na Ústavný súd a Európsky súd pre ľudské práva v Štrasburgu.

VII Publikácie Poradne pre občianske a ľudské práva

Informačné letáky

Poradňa v rámci projektu „Povedzme NIE diskriminácii“ vydala v roku 2005 letáky, ktoré jednoduchou formou vysvetľujú podstatu diskriminácie, jej prejavy v bežnom živote. Na letáku sú tiež uvedené adresy a kontakty inštitúcií, na ktoré sa môže ten, kto sa s diskrimináciou stretol, obrátiť. Letáky sú určené nielen pre ľudí, ktorí pracujú v komunitných centrách a prichádzajú do každodenného styku s rómskou komunitou, ale aj pre samotných príslušníkov rómskej etnickej skupiny. Leták je dvojjazyčný, napísaný v rómskom aj slovenskom jazyku. Aby sa leták dostal čo k najväčšiemu počtu ľudí, bol publikovaný aj v rómskom periodiku Romano Nevo'ilil.

Antidiskriminačný manuál

V roku 2005 Poradňa v rámci svojich aktivít vydala praktický manuál s názvom „Bojujeme s diskrimináciou prostredníctvom práva“ – pre predstaviteľov mimovládnych organizácií, rómskych aktivistov a komunitných sociálnych pracovníkov. Manuál poskytuje v jasnej a zrozumiteľnej forme informácie o tom ako identifikovať diskriminačné konanie a popisuje aj právne možnosti ako sa mu brániť. v prílohách manuál obsahuje vybrané zákony a vzory podaní súvisiace s danou problematikou. Informácie v manuáli by im mali pomôcť identifikovať diskrimináciu a navrhnúť obeti možnosti riešenia situácie. Manuál ďalej obsahuje aj zoznam inštitúcií, ktoré sa danou problematikou zaoberajú a v jednotlivých prípadoch môžu poskytnúť obeti aj bezplatné právne poradenstvo. Manuál bol distribuovaný bezplatne vybraným organizáciám a v elektronickej podobe je k dispozícii na internetovej stránke Poradne (www.poradna-prava.sk), kde si ho každý záujemca môže bezplatne stiahnuť.

Manuál sa stretol so širokým ohlasom, predovšetkým od ľudí pôsobiacich priamo v teréne, ktorí ocenili jej použiteľnosť v praxi.

Manuál pre právnikov

V novembri 2006 vydala Poradňa „Príručku o právnych prostriedkoch ochrany pred diskrimináciou“ – manuál určený pre právnikov, advokátov a ich koncipietov, ktorí sa v rámci svojej právnej praxe stretávajú s prípadmi diskriminácie.

Manuál poskytuje informácie o medzinárodných štandardoch rovných príležitostí zakotvených v medzinárodných právnych predpisoch. Manuál popisuje aj medzinárodné inštrumenty v rámci

systemu OSN, Rady Európy a Európskej únie, ktoré je možné využiť pri zastupovaní obetí diskriminácie a komparatívna judikatúra. Samozrejme nechýba ani prehľad platnej slovenskej legislatívy týkajúcej sa tejto oblasti.

Manuál je distribuovaný v tlačenej podobe a v elektronickej podobe je dostupný na internetových stránkach Poradne **www.poradna-prava.sk**.

SÚVAHA

k 31.12.2005 (v tisícoch SK)

za obdobie od mesiac rok do mesiac rok
 01 2005 12 2005

Spôsob podania výkazu

- načas
 - upravené
 - opätkované

ičo

37867270

7 vyznačuje sa krížikom

Oblasťové meno - názov účtovnej jednotky

PORADŇA PRE OBČIANSKE A ĽUDSKÉ PRÁVA

Právna forma účtovnej jednotky

OBČIANSKE ZDRUŽENIE

Sídlo účtovnej jednotky, ulica a číslo

KRIVÁ 23

PSČ

Názov obce

040 01 KOŠICE

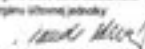

Externé číslo telefónu

Číslo telefónu

Číslo faxu

055 6806180

E-mail

Zastavená dňa 23.12.2006	Podpisovú účasť štatistického orgánu alebo jeho štatistického orgánu účtovnej jednotky Mgr. Vanda Čurbáková	Podpisovú účasť osoby zodpovedajúcej za zostavenie účtovnej jednotky M. Feniková	Podpisovú účasť osoby zodpovedajúcej za vedúce účtovníctva M. Feniková
---------------------------------	---	--	--

PORADŇA PRE OBČIANSKE A ĽUDSKÉ PRÁVA
 040 01 KOŠICE, KRIVÁ 23
 IČO: 37867270
 Žilina, 23.12.2006

Strana účtov	Č. r.	Účtovné obdobie			Doplnkové príspevky účtovné obdobie	
		Brutto	Korekcia	Netto		
a	b	1	2	3	4	
A. MAJETOK SPOLU	záčet r. 000-009-021	001	85	76	9	30
1. DLHODOBÝ NEHMOTNÝ MAJETOK	záčet r. 001 až 009	002	-	-	-	-
Nehmotné výkony a výkony z obdobnej činnosti (012-017-091AC)	003			-		
Softwary (013-017-091AC)	004			-		
Ostatné práva (018-019-091AC)	005			-		
Ostatný dlhodobý nehmotný majok (019-019-091-091AC)	006			-		
Ostatovanie dlhodobého nehmotného majku (041-005)	007			-		
Poskytnutá príspevky na dlhodobý nehmotný majok (001-005AC)	008			-		
2. DLHODOBÝ HMOTNÝ MAJETOK	záčet r. 010 až 020	009	85	76	9	30
Podniky (021)	010			-		
Umelé šľachy a šľachy (022)	011			-		
Stavby (021-021-002AC)	012			-		
Prvá, prílohy a zariadenia (023-023-002AC)	013	85	76	9	30	
Dopravné prostriedky (023-023-002AC)	014			-		
Nezvestné závery trvalých poradičov (025-025-002AC)	015			-		
Základné státo a ťažné zariadenia (025-025-002AC)	016			-		
Ostatný dlhodobý hmotný majok (025-025-002AC)	017			-		
Ostatný dlhodobý hmotný majok (025-025-002AC)	018			-		
Ostatovanie dlhodobého hmotného majku (042-006)	019			-		
Poskytnutá príspevky na dlhodobý hmotný majok (002-006AC)	020			-		
3. FINANČNÉ INVESTÍCIE	záčet r. 021 až 027	021	-	-	-	-
Podielové CP a vklady v obchodných spoloč., v vyhlásenej rezerve (021)	022			-		
Podielové CP a vklady v obchodných spoloč., v podnikaními výnosom (022)	023			-		
Dlhodobé CP štátni pri splatnosti (023-026AC)	024			-		
Podoby podnikom v skupine a ostatné pôžičky (026-027-006AC)	025			-		
Ostatné dlhodobé finančné investície (026-026AC) okrem r. 040	026			-		
Ostatovanie dlhodobých finančných investícií (043-006AC)	027			-		
Portfelové šľachy r. 001 až 027	001	255	228	27	90	

Strana účtu	Č. r.	Účtovné obdobie			Bespochybné prechodové účtovné obdobie	
		Brutto	Korokcia	Netto		
a	b	1	2	3	4	
II. OBLIŽNÝ MAJETOK	± 029+030+041+049+056	030	1 292	-	1 292	1 293
K. ZASOBY	sočet ± 036 až 039	036	-	-	-	-
Materiál	(112+115+111)	036				
nedokončené výroky a polroky výroby (121+122+130+132)		037				
Výrobky	(123-194)	038				
Zvernutá	(126-194)	039				
Tovar	(132+135+195)	034				
Pokiaľže preukázateľné predbehy	(114-391A)	035				
L. DLHODOBÉ POHĽADAVKY	sočet ± 037 až 040	036	-	-	-	-
Pohľadky z obchodného styku s ostatnými podnikmi (011A) až (015A) (021A)		037				
Pohľadky voči zúčastneným združeniam	(026A)-021A)	038				
na pohľadky	(035A)-(037A)+(038A)-(039A)-021A)	039				
CP obstarané v príp. arizácií neúčtované (028A)-021A)		040				
M. KRÁTKODOBÉ POHĽADAVKY	sočet ± 041 až 045	041	11	-	11	364
Pohľadky z obchodného styku (011A) až (015A) (021A)		042	11		11	364
Pohľadky zo sociálneho zabezpečenia	(030-391A)	043				
Daňové pohľadky	(301) až (345)	044				
Ordnácie a ostatné účtovanie zo štruktúry rozpočtu	(346-348)	045				
Pohľadky voči zúčastneným združeniam	(026A)-021A)	046				
Správne účtované združeniam	(026-391A)	047				
na pohľadky	(035A)-(037A)+(038A)-(039A)-021A)	048				
A. FINANČNÝ MAJETOK	sočet ± 046 až 056	046	1 361	-	1 361	905
Faktúry	(111+113)	050	17		17	19
Bankové účty	(021-021)	051	1 344		1 344	886
Dlžnosť CP na účtovanie	(021)	052				
Dlžnosť CP na predaj	(023)	053				
Všetchné dlžnosti	(025)	054				
Odstavenie krátkodobých finančných investícií	(026)	055				
B. PRECHODNÉ ÚČTY AKTÍV	sočet ± 057 až 059	056	20	-	20	24
Náklady budúcich období	(061)	057	20		20	24
Príjmy budúcich období	(065)	058				
Odstavené účty aktív	(066)	059				
AKTÍVA celkom	sočet ± 001 a 028	001	1 477	76	1 401	1 323
Kontrolované číslo	± 028 až 061	062	5 653	76	5 577	5 252

VÝKAZ ZISKOV A STRÁT

k 31.12.2006 (v tisícoch SK)

za obdobie od mesiac rok 01 2005 do mesiac rok 12 2005

Spôsob podania výkazu

-
- ročne
-
-
- upravené
-
-
- opätované

IČO

37867270

? vymačuje sa križkom

Obchodné meno (plná názov účtovnej jednotky)

PORADŇA PRE OBČIANSKE A ĽUDSKÉ PRÁVA

Právna forma účtovnej jednotky

OBČIANSKE ZDRUŽENIE

Sieň účtovnej jednotky, ulica a číslo

KRIVÁ 23

PSČ

040 01 KŤIČICE

Názov sídla

Smerné číslo telefónu

055

Číslo telefónu

6806180

Číslo faxu

E-mail

Zatváracia dňa 23.3.2006	Podpisový záznam: Statutárneho orgánu alebo člena Statutárneho orgánu účtovnej jednotky <i>Mgr. Yveta Duřáková</i> Mgr. Yveta Duřáková	Podpisový záznam osoby zodpovedajúcej za zostavenie účtovnej zväzky <i>M. Feniková</i> M. Feniková	Podpisový záznam osoby zodpovedajúcej za vedenie účtovníctva <i>M. Feniková</i> M. Feniková
---------------------------------	--	--	---

 PORADŇA
 A ĽUDSKÉ PRÁVA
 040 01 KŤIČICE, KŤIČ 03
 IČO: 378 672 700
 IČÚ: 27 207 206

Číslo účtu	Náklady	Č. r.	Oznámení			
			Hlavní rozdělování	Podřaditelská zřetělování	Spolu	Besprávně předcházející účtovné období
			1	2	3	10
501	Spotřeba materiálu	01	145		145	
502	Spotřeba energie	02	6		6	
503	Spotřeba ostatních nesklad. dobitek	03			-	
504	Prodejní lož	04			-	
511	Opravy a udržování	05			-	
512	Cestovné	06	65		65	
513	Náklady na reprezentaci	07			-	
518	Ostatné služby	08	1 482		1 482	
521	Mzdové náklady	09	176		176	
524	Základní sociální pojištění	10	1		1	
525	Ostatné sociální pojištění	11			-	
527	Základní sociální náklady	12			-	
528	Ostatné sociální náklady	13			-	
531	Cestné daň	14			-	
532	Daň z nemovitosti	15			-	
538	Ostatné daně a poplatky	16			-	
541	Zrušené pokuty a penále	17			-	
542	Ostatné pokuty a penále	18			-	
543	Odpis nevyužitelných pohledávek	19			-	
544	Úhrady	20			-	
545	Kurzové ztráty	21	12		12	
546	Dary	22			-	
547	Ostatné náklady	23			-	
548	Školení a školy	24			-	
549	Iné ostatné náklady	25	13		13	
551	Úpisy DNH a ZHM	26	21		21	
552	Zostatkové zanepravené MM a HM	27			-	
553	Prečísané cenové papiera	28			-	
554	Prodejní materiál	29			-	
556	Tvorba zálohových rezerv	30			-	
557	Náklady z procesování GP	31			-	
559	Tvorba zálohových opravových položek	32			-	
561	Poskytnuté příspěvky organizačním zúčtováním	33			-	
562	Poskytnuté příspěvky svým účtovným jednotkám	34			-	
563	Poskytnuté příspěvky fyzickým osobám	35			-	
Účtovná třída 5 celková r. 1 až 35			1 922	-	1 922	-
Kontrolní číslo r. 01 až 35			3 844	-	3 844	-

Číslo účtu	Výnosy	Č. s.	Číslo účtu			
			Hlavná reštaurovaná	Podkategória reštaurovaná	Spolu	Skupovanie predchádzajúce účtovnej dobe
			7	8	9	10
801	Týchto za elektrické výstroje	37			-	
802	Týchto z prebiehajúceho	38			-	
804	Týchto za predajné	39			-	
811	Zmena stavu neobstaraných výstrojov	40			-	
812	Zmena stavu zárobkov	41			-	
813	Zmena stavu zárobkov	42			-	
814	Zmena stavu zárobkov	43			-	
821	Hodnotenie materiálu a tovaru	44			-	
822	Hodnotenie mikroorganizmových	45			-	
823	Hodnotenie dlhodobého nehmotného	46			-	
824	Hodnotenie dlhodobého hmotného	47			-	
841	Získané pokusy a peniaze	48			-	
842	Získané pokusy a peniaze	49			-	
843	Peniaze za odbyté	50			-	
844	Úroky	51	2		2	
845	Kurzové	52	52		52	
846	Príjmy	53			-	
847	Čerpané výnosy a iné	54			-	
848	Základné	55			-	
849	Iné	56	1		1	
881	Týchto z predaja DNM a DNM	57		3	3	
882	Výnosy z dlhodobých finančných	58			-	
883	Týchto z predaja CP a	59			-	
884	Týchto z predaja	60			-	
885	Výnosy z tržebného	61			-	
886	Čerpanie	62			-	
887	Výnosy z	63			-	
888	Výnosy z	64			-	
889	Čerpanie	65			-	
891	Príjmy	66			-	
892	Príjmy	67	1 053		1 053	
893	Príjmy	68			-	
894	Príjmy	69			-	
895	Príjmy z	70	3		3	
897	Čerpané	71			-	
898	Príjmy z	72	1 111	3	1 114	-
899	Výsledok hospodárenia	73	811	3	808	-
901	Daň z	74			-	
905	Čerpané	75			-	
906	Výsledok hospodárenia	76	811	3	808	-
907	Kurzové	77	600	12	612	-

3

VÝSLEDOVKA PRE VYBRANÉ STREDISKÁ

za obdobie - od 01.01.2006 do 30.06.2006

STREDISKÁ

	výšky	
0101	Funkčné pomôcky	11 864,00
0102	Spôl. nář. materiál	8 400,00
0103	Občianske knižnice	388,00
0111	Oblasťové knižnice	624,00
0112	Kulky	11 810,00
01-----		31 217,00
0201	Právo za ústred.	900,00
02-----		900,00
0301	Čestovné	60 386,12
03-----		60 386,12
0401	Tatáže	39 223,80
0402	Internet	19 494,00
0403	Nájomné	46 770,00
0405	Akreditácie a príspevky služby	264 220,00
04001	Akt. a pas. služby - cestovné	1 220,00
04002	Akt. a pas. služby - spopisní	1 000,00
04003	Akt. a pas. služby - stravné	1 000,00
04006	Čas. služby - karantény	60 000,00
04007	Polovné	3 420,00
04010	Občianske služby	58 526,40
04012	Čas. služby - porad. fórum	60 720,00
04013	Služby banky - poplat.	2 260,70
04014	Služby telefónnej centrály	19 704,00
04016	Uštvor. a iné služby	124 620,00
04-----		507 672,90
0501	Imobil. movy	20 670,00
05-----		20 670,00
0601	Obilniny - mäsť	212,00
06-----		212,00
04001	Exploata. stráž	100,00
04-----		100,00
Celkom trieda 6	666 670,00	
0401	Ústky	1 580,11
04-----		1 580,11
0004	G-04	40 000,00
0006	G-06	714 070,00
0011	G-11	90 000,00
0014	G-14 R	107 420,00
0016	G-16 A Eur. Delegácia	301 820,40
0017	G-17 Euro-Clare	60 000,00
0019	G-19 OHR	46 000,00
0020	G-20 Head MC	262 010,00
0021	G-21 FLJA	112 000,00
00-----		1 427 200,50
0901	Príspevok LP II	

Strana 1

Poradňa pre občianke a ľudské práva

VÝSLEDOVKA PRE VYBRANÉ STREDISKÁ

za obdobie od 01.01.2008 do 30.06.2008

STREDISKÁ

	objemy
0002 Popovci LP 0	80/01,00
00000000000000000000	80/01,00
Celkom trieda 5	1 489 451,50
Hospodársky výsledok	000 000,00

Strana 7

Poradňa pre občianske a ľudské práva

Krivá 23

040 01 Košice

Tel: +421-55-68 06 180/181

Fax: +421-55-68 06 180

Mobil: +421-908 695 531

E-mail: poradna@poradna-pravask,
poradna@euroweb.sk

Web: www.poradna-pravask

